

Til Finansdepartementet

8. november 2013

Tilrådning om utelukkelse av China Ocean Resources fra investeringsuniverset
til Statens pensjonsfond utland

Innhold

1	Sammendrag	3
2	Innledning	3
2.1	Hva rådet har vurdert	3
2.2	Kilder	5
3	Bakgrunn	5
3.1	Kort om China Ocean Resources	5
3.2	Fiskerivirksomheten til selskapet	5
3.3	Fiskeriforvaltning i de aktuelle havområdene	6
4	Etikkrådets undersøkelser	7
4.1	Ulovlig fiske	7
4.2	Fangst av sårbare arter	9
5	Informasjon fra selskapet	10
6	Etikkrådets vurdering	11
7	Tilrådning	11

1 Sammenheng

Etikkrådet anbefaler å utelukke det sør-koreanske selskapet China Ocean Resources fra investeringsuniverset til Statens pensjonsfond utland (SPU) på grunn av en uakseptabel risiko for at selskapet medvirker til alvorlig miljøskade. Ved utgangen av august 2013 hadde SPU aksjer tilsvarende en markedsverdi på rundt NOK 12 millioner i selskapet.

Denne tilråningen handler om det som rådet anser som særlig miljøskadelig fiskerivirksomhet, blant annet deltakelse i ulovlig, uregulert og urapportert fiske og fangst av globalt truede arter i internasjonale havområder.

China Ocean Resources er et fiskeriselskap som driver fiske etter blant annet abborfisker (*groupers*), *snappers*, hai og marliner i det indiske hav og i Stillehavet. Basert på den informasjonen som er tilgjengelig, ser det ut til at selskapet driver et systematisk ulovlig fiske i forvaltningsområdene til *the Inter-American Tropical Tuna Commission* og *The Western and Central Pacific Fisheries Convention*. Undersøkelser viser at 15 av de 25 fartøyene som rådet har identifisert, ser ut til å drive fiske i disse områdene uten at båtene er godkjent for dette.

Rådet vektlegger også at selskapet har en målrettet fangst av globalt truede haiarter som står på rødlisten til *the International Union for Conservation of Nature* (IUCN). En av disse igjen ble i 2013 inkludert i Appendix 2 i *the Convention on International Trade of Endangered Species of Wild Flora and Fauna* (CITES) som innebærer at selskapet må ha lisens for å eksportere haifinner og andre haiprodukter fra høsten 2014.

Det er lite offentlig tilgjengelig informasjon om China Ocean Resources' fiskerivirksomhet. Rådet har anmodet selskapet om informasjon, og i tråd med de etiske retningslinjene har selskapet også fått tilsendt utkast til tilråning for kommentarer. Selskapet har ikke bidratt med opplysninger i saken.

Basert på den informasjonen som har vært tilgjengelig, finner rådet at det er en uakseptabel risiko for at selskapet gjennom sin fiskerivirksomhet medvirker til alvorlig miljøskade. Etter rådets oppfatning er det liten tvil om at selskapet systematisk deltar i ulovlig fiske, og at det driver en målrettet fangst på truede arter. Rådet mener at risikoen forsterkes av den manglende gjennomsiktigheten i selskapets virksomhet, og at selskapet ikke ser ut til å gjennomføre noen tiltak for å utvikle virksomheten i en mer bærekraftig retning. Rådet tilrår derfor å utelukke China Ocean Resources fra SPU's investeringsunivers.

2 Innledning

China Ocean Resources kom inn i porteføljen til SPU i løpet av 2013. Ved utgangen av august 2013 hadde SPU aksjer tilsvarende en markedsverdi på NOK 12 millioner i selskapet.

2.1 Hva rådet har vurdert

Rådets vurdering gjelder China Ocean Resources' fiskerivirksomhet. Rådet har vurdert om det er en uakseptabel risiko for at China Ocean Resources er ansvarlig for alvorlig miljøskade etter § 2 tredje ledd i retningslinjene for observasjon og utelukkelse av selskaper fra Statens pensjonsfond utlands investeringsunivers.¹

¹ Heretter omtalt som de etiske retningslinjene, <http://www.regjeringen.no/nb/sub/styrer-rad-utvalg/etikkradet/etiske-retningslinjer.html?id=425277>.

I tidligere vurderinger av alvorlig miljøskade har Etikkrådet lagt vekt på om:²

- skaden er stor,
- skaden medfører irreversible eller langsiktige virkninger,
- skaden har store negative konsekvenser for menneskers liv og helse,
- skaden er et resultat av brudd på nasjonale lover eller internasjonale normer,
- selskapet har unnlatt å handle for å forhindre skade,
- selskapet har gjennomført tiltak for å rette opp skadeomfanget i tilstrekkelig grad,
- det er sannsynlig at selskapets uakseptable praksis vil fortsette.

Miljøskade knyttet til fiskerivirksomhet

Fiskerivirksomheten har i de siste 20-30 årene utviklet seg til å bli en global industri der store selskaper både er involvert i fangst, transport og foredling. Selskapene opererer i alle verdens hav ettersom hvor fiskeressursene finnes, og hvor det er lønnsomt å fiske. For å utnytte fiskefartøyenes kapasitet foregår det ofte en omlasting av fisk til havs fra fiskebåtene til egne lastefartøy (*reefer* eller *fish carrier*) som bringer fisken til land, ofte til andre verdensdeler enn der fisket har foregått. På den måten kan fangstbåtene drive et tilnærmet kontinuerlig fiske, bare avbrutt av reparasjoner og vedlikehold. Mye tyder på at en del av fisken som omlastes, aldri rapporteres til myndigheter. Dermed øker risikoen for at kvotene blir overfisket, og at bestander som ikke er regulert, dermed blir kraftig redusert eller utryddet.

Denne tilrådommen handler om det som rådet anser som særlig miljøskadelig fiskerivirksomhet, blant annet deltakelse i ulovlig, uregulert og urapportert fiske (UUU-fiske) og fangst av globalt truede arter i internasjonale havområder. Rådet mener imidlertid at også andre former for særlig miljøskadelig fiskerivirksomhet, for eksempel knyttet til overfiske av bestander, vil kunne vurderes som grunnlag for utelukkelse. Fiskerivirksomhet omfatter i denne sammenhengen hele verdikjeden fra fangst, transport til kjøp, salg og videreforedling av fisk. Konkret omfatter dette selskaper som eier fiskefartøy eller fartøy som omlaster og transporterer fisk fra fiskefelt til havn, havneselskaper og kjøpere av fisk, for eksempel foredlingsbedrifter.

UUU-fisket er en vesentlig årsak til overfiske og en av de største truslene mot verdens fiskebestander og marine økosystemer. UUU- fiske er definert i FNs matvareorganisasjon (FAO) *Plan of Action to Deter, Prevent and Eliminate Illegal, Unreported and Unregulated Fishing* og er et internasjonalt innarbeidet begrep som i korthet betyr:³

- Ulovlig fiske: fiske i strid med nasjonale lover, internasjonale forpliktelser og vedtatte regler
- Urapportert fiske: fiskeaktiviteter som ikke er rapportert eller feilrapportert til relevant myndighet eller forvaltningsorganisasjon
- Uregulert fiske: fiskeaktiviteter i områder eller på fiskebestander som ikke regulert eller er underlagt forvaltningsansvar.

UUU-fisket er et globalt problem, og omfanget er betydelig. Det er særlig det kommersielle urapporterte og uregulerte fisket som svekker muligheten for en bærekraftig forvaltning av fiskeressursene. Det fører til overbeskatning av bestander og hindrer oppbyggingen av fiskebestander og økosystemer. Rådet legger i den sammenheng vekt på det betydelig nasjonale og internasjonale engasjementet for å bekjempe UUU-fiske, både gjennom ulike FN-organisasjoner (blant annet FNs miljøprogram (UNEP) og FNs matvareorganisasjon (FAO) og

² I tidligere tilrådninger har rådet utdypet og spesifisert kriteriene for *alvorlig miljøskade*. Se for eksempel tilrådninger for Freeport McMoRan og Ta Ann på www.etikkradet.no.

³ Se <http://www.fao.org/docrep/003/y1224e/y1224e00.HTM> for en fullstendig definisjon av UUU-fiske.

dets *Committee on Fisheries* (COFI), EU og internasjonale fiskeriforvaltning som i stor grad er rettet mot å hindre UUU-aktiviteter.

Dersom det kan godtgjøres at et selskap i SPU er delaktig i ulovlig og urapportert fiske, mener rådet at dette i seg selv kan være grunnlag for utelukkelse. Hvorvidt et uregulert fiske vil gi grunnlag for utelukkelse, vil blant annet avhenge av om selskapets virksomhet bidrar til å hindre en bærekraftig forvaltning av en bestand eller om det for eksempel ved bruk av bekvemmelighetsflagg unndrar seg krav som gjelder for andre fiskeriselskaper. I alle tilfeller av UUU-fiske vil rådet vektlegge om normbruddene er grove eller systematiske.

2.2 Kilder

Det fines lite offentlig tilgjengelig informasjon om China Ocean Resources' fiskerivirksomhet. Selskapet publiserte i 2010 en presentasjon av selskapet, som ser ut til å være den eneste informasjonen som er tilgjengelig på engelsk. Selskapets årsrapporter gir få opplysninger om selve fiskerivirksomheten.

Rådet har anmodet selskapet om informasjon om selskapets fiskerifartøy, fiskerirettigheter og i hvilke farvann det driver fiske, men selskapet har ikke bidratt med informasjon i saken.

Tilrådommen er derfor i stor grad basert på rådets egne undersøkelser.

3 Bakgrunn

3.1 Kort om China Ocean Resources

Ifølge selskapet driver China Ocean Resources dyphavsfiske i det indiske hav og det vestlige Stillehavet. Selskapet ble notert på børsen i Korea i 2009. Fiskerivirksomheten skjer gjennom det heleide kinesiske datterselskapet Fujian Lianjiang Far-Sea Fishery CO. Ltd. (Far-Sea Fishery), som har sitt hovedsete i Lianjiang Xian i Fujian-provinsen i Kina. Selskapet har nylig ferdigstilt byggingen av en fiskeribase i Lianjiang, med kaianlegg, verft, kjølelagre, foredlingsfabrikker og forskningsstasjon, samt annen infrastruktur og innkvartering.⁴

I 2010 hadde selskapet 7,7 prosent av *Deep-Sea Fishing* markedet i Kina, og det er det eneste av de fem største selskapene som fokuserer på haiprodukter.⁵ Ifølge selskapets årsrapport blir alle inntekter generert i Kina.

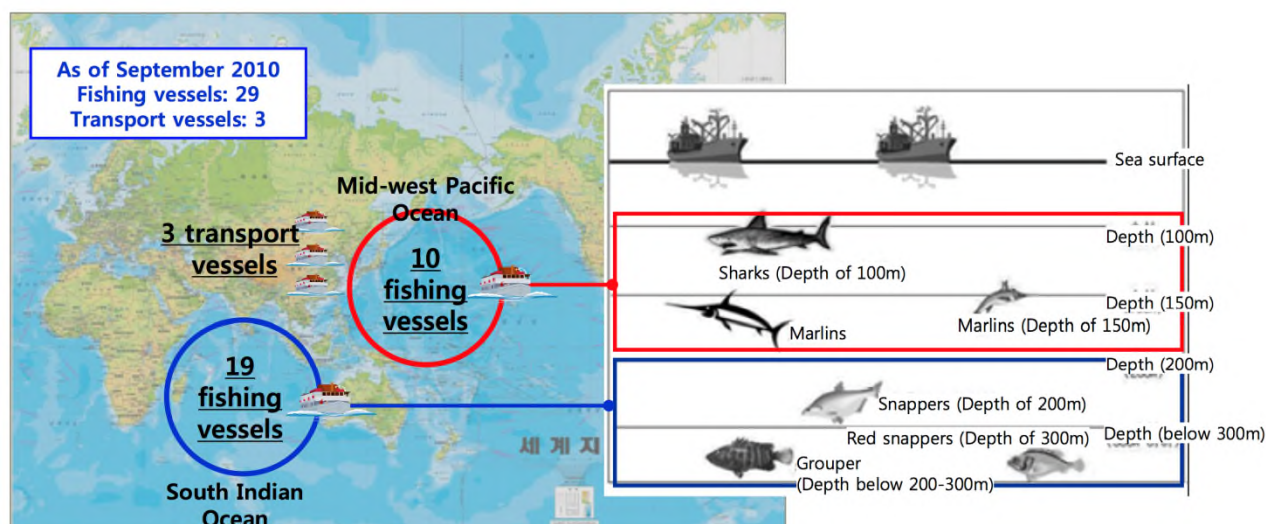
3.2 Fiskerivirksomheten til selskapet

China Ocean Resources driver fiske i den vestlige delen av det sentrale Stillehavet og i Det indiske hav. I januar 2013 opplyste selskapet at det i løpet av året ville utvide virksomheten og sende et større antall fiskebåter til Afrika som følge av at myndighetene i Tanzania og Kina hadde inngått en samarbeidsavtale om utvikling av fiskeindustrien i Tanzania.⁶

⁴ Selskapets nettside: <http://www.chinaocean.co.kr/>; <http://www.infoyu.net/NewsCenter/Aquaculture/12-12-27-91.html>; http://www.chinadaily.com.cn/m/fuzhou/e/2012-12/25/content_16053842.htm

⁵ China Ocean Resources. Presentasjon av selskapet. September 2010, tilgjengelig på <http://www.chinaocean.co.kr/common/filedown.asp?ix=179>.

⁶ African Farming and Food Processing 2.1.2013: *Tanzania set to benefit from Chinese investment in fisheries industry*, <http://www.africanfarming.net/livestock/aquaculture/tanzania-set-to-benefit-from-chinese-investment-in-the-fisheries-industry>.

Figur 1: Fiskeriaktiviteten til China Ocean Resources⁷

I 2009 var selskapets totale fangst av fisk nær 13 600 tonn, hvorav havabbor (*Groupers*), hai og marliner (også kalt seilfisker) sto for rundt 3000 tonn hver. Fangst av havabbor bidro med 60 prosent av fangstinntektene i selskapet (se tabell 1).

Tabell 1: China Ocean Resources' fangst av ulike arter i 200⁸9

Arter	Fangstandel av vekt (%)	Tonn	Fangstandel i verdi (%)	Inntekt i tusen USD*	Pris per kg (USD)
<i>Groupers</i>	21,4	2 909	60	47 067	16,18
<i>Snappers</i>	13,4	1 821	8,2	6 432	3,53
Hai	20,4	2 773	12,3	9 648	3,48
Marliner	21,7	2 949	11,8	9 250	3,14
Andre	23,1	3 140	7,7	6 040	1,92
Total	100	13 594	100	78 445	5,77

*2009 RMB/\$US=0.145

Fangstdata på selskapets nettside viser at selskapet i annet kvartal i 2010 tok opp 5 000 tonn fisk med 29 båter, tilsvarende det som ble tatt opp i fjerde kvartal i 2009 etter at selskapets flåte var blitt utvidet med 15 båter.⁹ Den totale fangsten i 2010 kan anslås til rundt 20 000 tonn. Fangsten av ulike arter ser ut til å være stabil.

Ifølge datterselskapet Far-Sea Fishery's nettsider eier og driver selskapet nå 40 fiskefartøy hvorav tre er omlastingsfartøy. Åtte av båtene ble kjøpt i 2012.

3.3 Fiskeriforvaltning i de aktuelle havområdene

Fiske på bestander som vandrer eller forflytter seg mellom økonomiske soner og hav, reguleres av FN-konvensjonen om fiske på det åpne hav (1995) (UNFSA - *Agreement for Implementation of the United Nations Convention on the Law of the Sea of 10 December 1982 relating to the*

⁷ China Ocean Resources. Presentasjon av selskapet. September 2010.

⁸ Se fotnote 7.

⁹ Se fotnote 7.

Conservation and Management of Straddling Fish Stocks and Highly Migratory Fish Stocks). FN-avtalen om fiske på det åpne hav gjennomfører og videreutvikler bestemmelsene i Havrettskonvensjonen om vandrende og langtmigrerende arter. Avtalen gjelder i utgangspunktet på det åpne hav, men regulerer også selve forvaltningen av vandrende fiskebestander. Den slår fast at det skal være samsvar mellom forvaltningen av ressursene på det åpne hav og i de tilgrensede nasjonale farvann. Avtalen etablerer et sett av rettigheter og plikter for stater til å bevare og forvalte fiskebestander samt tilknyttede og avhengige arter, så vel som å beskytte biodiversiteten i marine miljøer, og den fastsetter at forvaltningen må være basert på et føre var prinsipp og best tilgjengelig vitenskapelig informasjon. I henhold til avtalen skal partene, enten regionalt eller subregionalt, samarbeide om forvaltningen av bestandene, blant annet gjennom *Regional Fisheries Management Organizations* - RFMOer.

RFMOer er internasjonale, regionale forvaltningsorganisasjoner der stater med fiskeriinteresser i området er medlemmer. De har myndighet til å fastsette kvoter, regler for fiskeredskaper, deltakelse i fisket, m.m., samt utøve kontroll.¹⁰ RFMOer stiller ofte spesifikke krav til bruk av fiskeredskaper, hovedsakelig fordi fiskeredskaper som benyttes, er forskjellige for ulike arter av fisk.

De havområdene der China Ocean Resources opplyser at selskapet driver fiske (se Figur 1), er forvaltet av to ulike RFMOer - *The Western and Central Pacific Fisheries Convention* (WCPFC),¹¹ og *The Indian Ocean Tuna Commission* (IOTC).¹² Begge organisasjonene har ansvaret for en bærekraftig forvaltning av tunfiskbestander, men har også regler for fangst av hai, marliner og sverdfisk.

Medlemsstatene i en RFMO er forpliktet til å opprette og vedlikeholde et register over de fiskefartøyene som er godkjent for fiske i konvensjonsområdet. Sekretariatene i RFMOene har en database over godkjente fiskefartøy som hvert medlemsland har meldt inn til RFMOen. Databasen er et kontrollverktøy for å sikre at alle fiskebåtene driver lovlig fiske i konvensjonsområdet.

4 Etikkrådets undersøkelser

Som nevnt opplyser China Ocean Resources at selskapet driver et dyphavsfiske på abborfisker, *snapper*, hai og marliner. I tilknytning til UUU-fisket har rådet vurdert det ulovlige fisket. Rådet har ingen opplysninger om selskapets rapportering av fangster og har derfor ikke vurdert det nærmere. Det ser også ut til at selskapet driver et uregulert fiske av abborfisker og snapper i det indiske hav, men rådet har ikke undersøkt miljøskadeligheten av dette.

4.1 Ulovlig fiske

Av de 40 fartøyene som China Ocean Resources eier og driver, er 25 listet opp med navn på selskapets nettsider (se tabell 2). Omlastingsfartøy er ikke nevnt.

¹⁰ Flaggstaten har fremdeles et hovedansvar for å sikre et forskriftsmessig fiske, men avtalen gir en nærmere adgang for andre enn flaggstaten til å iverksette håndhevelses- og kontrolltiltak av internasjonale reguleringsbestemmelser. Partene har således etter avtalen en generell adgang til å borde og inspisere fiskefartøy fra andre avtaleparter på det åpne hav.

¹¹ WCPFC er opprettet under *the Convention for the Conservation and Management of Highly Migratory Fish Stocks in the Western and Central Pacific Ocean* i 2004, <http://www.wcpfc.int/>.

¹² Avtalen om å etablere the Indian Ocean Tuna Commission ble besluttet under Artikkel XIV i FAOs statutter. Den trådte i kraft i mars 1996 <http://www.iotc.org/English/index.php>.

Tabell 2 gir en oversikt over de fartøyene som China Ocean Resources eier, og i hvilke havområder båtene er godkjent for fiske. I henhold til de relevante RFMOenes fartøyregistre, er bare tre av fartøyene godkjent for å drive fiske (av IOTC). For fem av fartøyene er godkjenningen utløpt, og 16 av fiskebåtene har ingen godkjenning i det hele tatt.

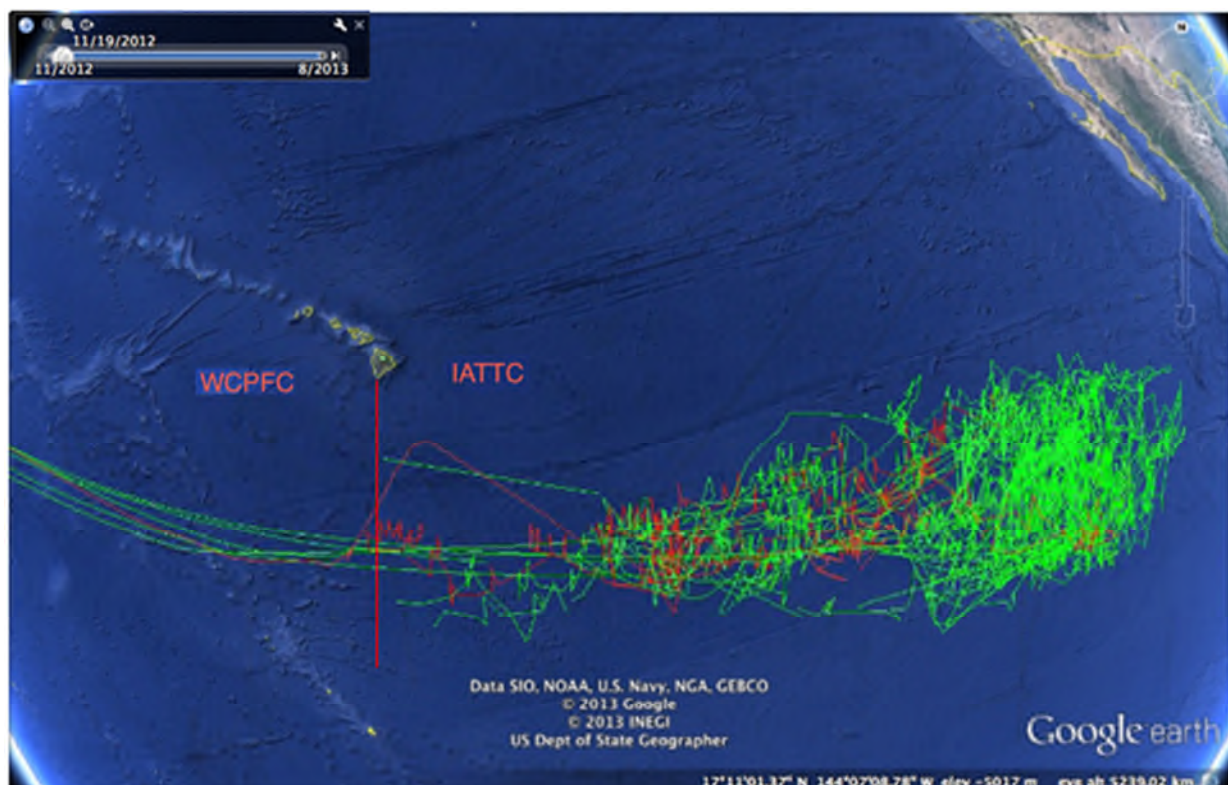
Tabell 2 China Ocean Resources' fiskefartøy og RFMO godkjenning

Fartøy (navn)	Fiske- redskap	WCPFC registrerings- nummer	WCPFC autorisasjon for målart	WCPFC autorisasjons- periode	IATTC registrerings- nummer	IOTC registrerings- nummer	AIS signal i område 2012/2013
FU YUAN YU 063	Line	1252	tunfisk	Ap2010-Ma2012	7147		IATTC
FU YUAN YU 064	Line	1253	tunfisk	Ap2010-Ma2012	7149		
FU YUAN YU 105							
FU YUAN YU 106	Line	122					
FU YUAN YU 107							IATTC og WCPFC
FU YUAN YU 860	Line					IOTC009232	
FU YUAN YU 861	Line					IOTC008752	
FU YUAN YU 862	Line					IOTC008753	
FU YUAN YU 863							IATTC
FU YUAN YU 864							
FU YUAN YU 865							IATTC
FU YUAN YU 866							IATTC
FU YUAN YU 867							IATTC
Fu Yuan Yu 868							IATTC
FU YUAN YU 869							
FU YUAN YU 870							IATTC og WCPFC
FU YUAN YU 871							IATTC
FU YUAN YU 872							IATTC
FU YUAN YU 987							IATTC
FU YUAN YU 988	Line	4548					
Fu Yuan Yu 991	Line	9553	tuna	Ap2010-Ma2012	14709		IATTC
Fu Yuan Yu 992	Line	9554	tuna	Ap2010-Ma2012	14710		IATTC
Fu Yuan Yu 993	Line	9746	tuna	Ap2010-Ma2012	14711		
Fu Yuan Yu 995	Line	9589	tuna	Ap2010-Ma2012	14712		IATTC
Fu Yuan Yu 996	Line	9590	tuna	Ap2010-Ma2012	14713		IATTC

Marliner og haier er målarter for selskapets flåte som opererer i det midt-vestlige Stillehavet (se Figur 1). Fangsten av marliner og haier er regulert av både WCPFC og IATTC, og fartøyene som fisker i disse områdene, må være godkjent av den aktuelle RFMOen. Som vist i tabell 2 er ikke noen av selskapets fartøy registrert for fiske i disse områdene.

Femten av selskapets fartøy kan spores ved hjelp av båtenes *Automatic Identification System* (AIS). AIS er et automatisk sporingssystem som blir brukt av fartøy og sjøtrafikksentraler for å identifisere og lokalisere fartøy. Det er et satellittbasert system som gir informasjon om posisjon, retning og fart for et fartøy over tid og i sann tid.

Basert på AIS-sporingen ser det ut til at China Ocean Resources driver et omfattende fiske i den østlige delen av Stillehavet. Båtenes bevegelser er vist ved hjelp av grønne og røde streker i Figur 2. Sporingen viser at båtene har et bevegelsesmønster som er konsistent med fiske (blant annet fart og bevegelse). Det området der fisket ser ut til å foregå, forvaltes av *the Inter-American Tropical Tuna Commission* (IATCC),¹³ og grenser til konvensjonsområdet for *The Western and Central Pacific Fisheries Convention* (WCPFC). Grensen mellom WCPFC og IATTC går ved 155 grader øst (vist med rød loddrett strek i Figur 2.) Bare fem av 15 fartøy er godkjent for fiske i området under IATCC (se Tabell 2). To av båtene har et bevegelsesmønster som tyder på at selskapet også driver fiske i forvaltningsområdet til WCPFC like vest for grensen. Disse fartøyene står ikke på WCPFCs liste over autoriserte båter. Sporingen dekker perioden november 2012 til og med august 2013. Basert på denne informasjonen ser det ut til at China Ocean Resources driver et systematisk ulovlig fiske i forvaltningsområdet til IATCC som også strekker seg inn over grensen til WCPFC.

Figur 2: AIS gruppesporing av 15 av fartøyene til China Ocean Resources fra november 2012 til august 2013. De grønne og røde linjene viser båtenes bevegelsesmønster. Hver linje representerer en båt. Den røde loddrette linjen er grensen mellom forvaltningsområdene til WCPFC og IATTC. Sporingen indikerer at båtene har et bevegelsesmønster som er konsistent med fiske i området til IATCC og like vest for grensen i området til WCPFC.

4.2 Fangst av sårbare arter

Ifølge selskapets nettsider driver China Ocean Resources fangst på fire arter av hai:

- Silkehai (*Carcharhinus falciformus*)
- Glatt hammerhai (*Sphyrna tiburo*)

¹³ IATTC ble opprettet under *the Convention for the Establishment of an Inter-American Tropical Tuna Commission* i 1949 og styrket og erstattet gjennom *the Antigua Convention* i 2010.
<http://www.iatcc.org/HomeENG.htm>

- Pelagisk *thresher shark* (*Alopias pelagicus*)
- Gummy shark (*Mustelus manazo*)¹⁴

De tre førstnevnte står på *the International Union for the Conservation of Nature's* (IUCN) rødliste over truede arter.¹⁵ Silkehaien er nær truet, mens glatt hammerhai og pelagisk *thresher* hai er klassifisert som sårbar.¹⁶ Disse artene faller også inn under Havrettskonvensjonens Annex 1 som omfatter arter der stater blir oppfordret til å samarbeide om forvaltningen av arter. Et slikt samarbeid eksisterer ennå ikke.¹⁷

I mars 2013 ble glatt hammerhai inkludert i *the Convention of International Trade of Endangered Species* (CITES) Appendix II. Appendix II inkluderer arter som ikke nødvendigvis er truet av utryddelse, men der handelen med disse artene må kontrolleres for å hindre at arten blir utryddet. Fra september 2014 kreves det eksportlisens for arter som står på denne listen.¹⁸

Pelagisk *thresher shark* regnes for å være særlig sårbar både som målart og fordi den er en vanlig bifangst i fiske av tunfisk og marliner. *The Indian Ocean Tuna Commission* har forbudt fangst av pelagisk *thresher shark* i sitt konvensjonsområde.¹⁹

Fangst av hai drives av etterspørselen etter haifinner. Haifinner er den mest verdifulle delen av haien.²⁰ I 2009 solgte China Ocean Resources 468 tonn med haifinner. Salget av haikjøtt var på 5 700 tonn.²¹

5 Informasjon fra selskapet

Rådet skrev til China Ocean Resources i juni 2013 for å be om informasjon om selskapets fiskerivirksomhet, blant annet om selskapets fartøy og fiskerettigheter. Selskapet svarte rådet på epost i august, der det bekreftet at det ikke ønsket å svare på rådets henvendelse. Selskapet viste til at det er underlagt kravene til børsen i Sør-Korea, og at det har offentliggjort all nødvendig informasjon på sine nettsider.

I september 2013 fikk selskapet tilsendt rådets utkast til tilrådning for kommentarer. Selskapet svarte en måned senere og skriver at rådet uten bevis har samlet inn foreldet og fragmentarisk informasjon fra internett og vurdert denne subjektivt ut i fra en antakelse om at China Ocean Resources er delaktig i ulovlige aktiviteter.²² Selskapet har utover dette ikke kommentert utkastet til tilrådning.

¹⁴ På selskapets nettsider er det ikke samsvar mellom det latinske navnet og det engelske navnet som er oppgitt. *Mustelus manazo*, er det latinske navnet for *Star-spotted smooth-hound* som er vanlig i det vestlige Stillehavet. Gummy shark har det latinske navnet *Mustelus antarcticus* og er vanlig i sør for Australia. Rådet antar at selskapet driver fangst på førstnevnte art.

¹⁵ <http://www.iucnredlist.org/>.

¹⁶ <http://www.iucnredlist.org/details/39370/0> Kategorien nær truet gjelder for arter som er ansett for å være truet med utryddelse i nær fremtid.

¹⁷ Langtmigrerende arter slik de fremkommer i Annex I av 1982 under Havrettskonvensjonen, <http://www.fao.org/docrep/003/t3740e/T3740E06.htm>.

¹⁸ <http://www.cites.org/>

¹⁹ Den arten står på listen over langtmigrerende arter under FN avtalen om fiske på det åpne hav (UNFSA 1995). Avtalen fastsetter at kyststater og fiskeristater skal samarbeide om tiltak for å sikre en forsvarlig forvaltning av artene på denne listen. Så langt har dette i liten grad blitt gjennomført.

²⁰ http://www.nmfs.noaa.gov/sfa/domes_fish/ReportsToCongress/SharkFinningReport11.pdf

²¹ China Ocean Resources. Presentasjon av selskapet. September 2010. Andre kilder refererer til at haifinner selges for 400-1000 USD/kg. <http://wildaid.org/sites/default/files/resources/EndOfTheLine2007US.pdf>

²² Brev fra Advokatfirmaet Ren De på vegne av China Ocean Resources 18.10.2013. Brevet er på kinesisk som er blitt oversatt til norsk.

Etikkrådet har ikke funnet informasjon om hvordan selskapet håndterer sosiale og miljømessige virkninger av fiskerivirksomheten.

6 Etikkrådets vurdering

Basert på den informasjonen som har vært tilgjengelig, har Etikkrådet vurdert om China Ocean Resources medvirker til eller er selv ansvarlig for alvorlig miljøskade etter de etiske retningslinjenes § 2, tredje ledd.

Rådet har vurdert om selskapet er delaktig i særlig miljøskadelig fiskerivirksomhet. Rådet har i denne tilrådingen lagt vekt på risikoen for at selskapet deltar i ulovlig fiske og at selskapet driver et målrettet fiske mot globalt truede arter i internasjonale havområder. Dersom det kan godtgjøres at et selskap i SPU er delaktig i ulovlig fiske, mener rådet at dette i seg selv kan gi grunnlag for utelukkelse dersom normbruddene anses å være grove eller systematiske.

Basert på AIS sporingsinformasjon for 15 av selskapets fartøy i en periode på 10 måneder finner rådet det sannsynlig at selskapet har drevet et systematisk ulovlig fiske i forvaltningsområdene til *the Inter-American Tropical Tuna Commission (IATTC)* og *the Western and Central Pacific Fisheries Convention (WCPFC)*. Båtenes sporingsmønster samsvarer med hvordan båter beveger seg under fiske. Ti av disse båtene er ikke godkjent for fiske verken i IATTC eller WCPFCs konvensjonsområder. Selskapet selv sier at det driver fiske på haier og marliner i disse havområdene.

Rådet har også vektlagt at China Ocean Resources driver et målrettet fiske mot haiarter som er ansett for å være truet i global sammenheng. Tre av artene står på IUCNs rødliste, og en av disse er nylig blitt omfattet av konvensjonen for handel med truede arter (CITES, appendix II). Ettersom haier befinner seg på toppen av næringskjeden, blir de ansett for å være nøkkelarter som kan forrykke hele strukturen i næringskjeden dersom de forsvinner, noe som vil kunne ha vidtrekkende miljømessige konsekvenser. Rådet anser at selskapet gjennom sin fangst av truede haiarter vil kunne forsterke en negativ bestandsutvikling for disse artene.

I sitt svar til rådet fremholder selskapet blant annet at rådet har basert sin vurdering av selskapet på utdatert informasjon som er tilgjengelig på internett. Rådet vil påpeke at selskapet flere ganger har fått anledning til å bidra med informasjon i saken. Selskapet har uttrykt at det ikke ønsker å gi informasjon utover det som finnes i årsrapporter og på selskapets nettsider.

Basert på den informasjonen som rådet har hatt tilgang til, finner rådet at det er en uakseptabel risiko for at selskapet gjennom sin fiskerivirksomhet medvirker til alvorlig miljøskade. Etter rådets oppfatning er det liten tvil om at selskapet systematisk har deltatt i ulovlig fiske og at det driver en målrettet fangst på truede arter. Rådet mener at risikoen forsterkes av den manglende gjennomsliktigheten i selskapets virksomhet, og at selskapet ikke ser ut til å gjennomføre noen tiltak for å utvikle virksomheten i en mer bærekraftig retning.

7 Tilråding

Etikkrådet tilrår å utelukke China Ocean Resources fra investeringsuniverset til Statens pensjonsfond utland på grunn av en uakseptabel risiko for at selskapet medvirker til alvorlig miljøskade.

Ola Mestad
Leder
(sign.)

Dag Olav Hessen
(sign.)

Ylva Lindberg
(sign.)

Marianne Olsson
(sign.)

Bente Rathe
(sign.)

